

Opgørelse af ÅOP og ÅOK

2016

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Metodebeskrivelse	4
Afstemningsskema.....	7
Selskabserklæring	8
Den uafhængige revisors erklæring om opgørelse af ÅOK og ÅOP	9

Indledning

Danske Civil- og akademiingeniørers Pensionskasse oplyser de årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og de årlige omkostninger i procent (ÅOP) på det enkelte medlems pensionsoversigt. Omkostningsnøgletallene indeholder både de direkte og indirekte omkostninger, som medlemmerne har betalt for at have sin pensionsordning i pensionskassen.

Dette dokument beskriver overordnet metoden for opgørelse af nøgletallene ÅOK og ÅOP for pensionskassens medlemmer og består af en metodebeskrivelse, afstemningsskema samt erklæringer fra ledelsen og de uafhængige revisorer. Rammerne for metodebeskrivelsen er

fastlagt i omkostningshenstillingen fra Forsikring & Pension LP-information 33/16.

Metodebeskrivelsen for opgørelse af ÅOK og ÅOP for medlemmerne i pensionskassen beskriver de overordnede principper for hvilke omkostningselementer, der er medtaget, hvordan de er opgjort og hvorledes omkostningerne er fordelt på medlemmerne.

Af afstemningsoversigten fremgår sammenhængen mellem det samlede ÅOK og ÅOP oplyst til det enkelte medlem på deres pensionsoversigt og de faktiske omkostninger, som pensionskassen har afholdt i 2016.

Metodebeskrivelse

Omkostningselement	Metode/Kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	De samlede administrationsomkostninger for pensionskassen fremgår af note 6 i årsrapporten. Opkrævningen af administrationsomkostninger hos de enkelte medlemmer foretages på baggrund af enten styktillæg eller omkostningsprocenter og er posteret i medlemssystemet på individniveau.	Ikke relevant, da administrationsomkostningerne er individualiseret.
Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelse	<p>Omkostningerne vedrører gruppeforsikringer købt fra eksterne leverandører og består af en ulykkesforsikring tegnet hos Codan samt gruppelivssum (livsforsikring), forsikring ved visse kritiske sygdomme og invalidesum tegnet hos Forenede Gruppeliv.</p> <p>Omkostningerne i forbindelse med Forenede Gruppeliv består dels af omkostninger faktureret direkte fra Forenede Gruppeliv samt interne omkostninger afholdt af pensionskassen opgjort på baggrund af det faktiske ressourcetræk. Omkostningerne i forbindelse med pensionskassens ulykkesforsikring er opgjort som 10% af den årlige præmie.</p>	Omkostningerne til gruppeforsikringer er fordelt proportionalt på de medlemmer, som er dækket af forsikringerne.
Direkte og indirekte investeringsomkostninger	<p>De samlede indirekte investeringsomkostninger omfatter følgende elementer:</p> <p>Obligationer (internt administrerede) Pensionskassen har adgang til de faktiske omkostninger, som omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Depotgebyrer • Handelsomkostninger • Relaterede administrationsomkostninger <p>Noterede aktier (eksternt administrerede) Pensionskassens beholdning af noterede aktier administreres af danske investeringsforeninger, hvor pensionskassen har fået oplyst et ÅOP af investeringsforeningen. Omkostningerne reguleres for kick-back, såfremt der ikke er taget højde herfor i ÅOP.</p> <p>Private Equity fonde Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Private Equity Fonde ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Private Equity FoF Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for</p>	<p>Investeringsomkostningerne fordeles på pensionskassens underliggende investeringsprofiler proportionalt med, hvor stor en andel af de underliggende aktiver den enkelte profil ejer.</p> <p>Medlemmernes andel af investeringsomkostninger beregnes på baggrund af medlemmets depot ultimo året samt depotets andel i den enkelte investeringsprofil. Ved beregningen medregnes medlemmets forholdsmæssige andel af markedsværdiregulering og kollektive bonuspotentialer.</p>

	<p>Private Equity FoF ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Ejendomsfonde Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Ejendomsfonde ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Infrastrukturfonde Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Infrastrukturfonde ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Skovfonde Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Skovfonde ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Kreditfonde Pensionskassen har fået oplyst et ÅOP af de enkelte kreditfonde. Omkostningerne reguleres for kick-back, såfremt der ikke er taget højde herfor i ÅOP.</p> <p>Kredithedge fonde Pensionskassen anvender brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Kredithedgefonde ganget med tilsagnet på den enkelte fond.</p> <p>Distressed debt Der er ikke fastsat standardsatser for Distressed Debt. Pensionskassen har i stedet anvendt brancheorganisationen Forsikring & Pensions fælles omkostningssatser til opgørelse af de samlede investeringsomkostninger for Private Equity Fonde ganget med tilsagnet på den enkelte investering.</p> <p>Direkte ejede ejendomme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pensionskassen har adgang til de faktiske omkostninger, som omfatter: • Administrations- og handelsomkostninger 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Omkostninger forbundet med regnskabsafklæggelse og revision • Management fee <p>Unoterede ejendomsselskaber Pensionskassen har adgang til de faktiske omkostninger, som omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Administrations- og handelsomkostninger • Omkostninger forbundet med regnskabsafklæggelse og revision • Management fee <p>Afledte finansielle instrumenter Pensionskassen har adgang til de faktiske omkostninger, som omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Depotgebyrer • Transaktionsomkostninger • Eventuelle omkostninger i forbindelse med sikkerhedsstillelse <p>De direkte investeringsomkostninger for pensionskassen fremgår af note 6 i årsrapporten.</p>	
Omkostnings- og risikoresultat	<p>Pensionskassen er underlagt kontributionsbekendtgørelsen, så omkostnings- og risikoresultatet skal ikke indgå i beregningen af ÅOK/ÅOP.</p> <p>Da de samlede administrationsomkostninger i årsrapporten vedrører de faktiske, afholdte omkostninger i regnskabsåret og ikke de enkelte medlemmers betaling for administration, indgår omkostningsresultatet i afstemningsoversigten.</p>	Ikke relevant, da administrationsomkostningerne er individualiseret.
Risikoforrentning af basiskapital	Pensionskassen har ingen risikoforrentning.	
Garantibetaling	Pensionskassen har ingen garantibetaling.	
Mægleromkostninger	Pensionskassen har ingen mægleromkostninger.	
Forskel mellem omkostninger indlæst i forsikringssystemet og faktiske omkostninger	Summen af ÅOK til kunderne, som er indlæst i pensionskassens forsikringssystem, er baseret på foreløbige investeringsomkostninger. De faktiske investeringsomkostninger, som efterfølgende er opgjort, overstiger de foreløbige investeringsomkostninger med 14 mio. kr., hvilket er oplyst i felt 18 i afstemningsskemaet.	

Afstemningskema

1a	Summen af ÅOK oplyst til kunderne			175.747.528
1b	Summen af ÅOK fordelt på kunder, der har forladt selskabet			1.021.657
1c	Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant			8.556.794
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK			
1	Summen af ÅOK til kunderne			185.325.979
	Omkostningspost	Gennemsnitsrente	Markedsrente	Sum
2	Administrations- og erhvervsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	16.778.369	742.898	17.521.267
3	Leje af domicilejendom			
4	Mægleromkostninger			
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber			
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelse	1.538.943	68.140	1.607.083
7	Administrations- og erhvervsomkostninger forbundet med SUL-forsikringer, jf. regnskabet			
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen			
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	28.519.481	1.262.761	29.782.241
10	Indirekte investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	183.909.322	8.142.976	192.052.298
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen			
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen			
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti	-42.193.834	-1.868.222	-44.062.056
14	Garantibetalinger			
15	Omkostnings- og risikoresultat	2.457.891	108.828	2.566.719
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres			
17	I alt	191.010.172	8.457.381	199.467.554
18	Forskel mellem 1 og 17			-14.141.574

Selskabserklæring

Danske Civil- og akademiingeniørers Pensionskasse har dags dato behandlet og godkendt pensionskassens metodebeskrivelse og afstemningsskema for regnskabsåret 2016.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelsen og afstemningsskemaet er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling "LP-Information 33/16 fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, som der er redegjort for i

etodebeskrivelsen, er i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt pensionskassens øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Frederiksberg, den 4. maj 2017

Søren Kolbye Sørensen
Adm. direktør

Mads Stougaard
CFO

Den uafhængige revisors erklæring om opgørelse af ÅOK og ÅOP

Til Ledelsen i Danske Civil- og akademiingeniørers Pensionskasse

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 33/16 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse, afstemningsskema og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for Danske Civil- og akademiingeniørers Pensionskasse (Pensionskassen) for 2016.

Vores konklusion i erklæringen udtrykkes med begrænset sikkerhed.

Opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udformet med det formål at hjælpe pensionskassen med at opfylde henstillingen i LP-information 33/16. Som følge heraf kan erklæringen være uegnet til andet formål.

Pensionskassens metodebeskrivelse og afstemningsskema er dateret den 4. maj 2017.

Ledelsens ansvar for opgørelsen og fordelingen

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen, afstemningsskemaet samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 33/16. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at beregne og fordele omkostningselementerne uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt pensionskassens beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og pensionskassens registreringer.

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med ISAE 3000 Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt i overensstemmelse med vejledningen i LP-information 33/16 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for vores konklusion.

Ernst & Young Godkendt Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR – danske revisorerets retningslinjer for revisors etiske adfærd (etiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Den udførte undersøgelse er foretaget ved hjælp af begrænset stikprøve, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset om:

- pensionskassen beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som pensionskassen har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet og årsregnskabet 2016 samt pensionskassens øvrige registreringer,
- de metodemæssige valg, som pensionskassen har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
- pensionskassen har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på pensionskassens kunder, samt
- pensionskassen har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som pensionskassen beregningsmæssigt har pålignet kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Det er vores opfattelse, at det udførte arbejde giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Omfanget af de handlinger, vi har udført ved vores undersøgelser, er mindre end ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed. Som følge heraf er den grad af sikkerhed, der er for vores konklusion, betydeligt mindre

---

end den sikkerhed, der ville være opnået, hvis der var udført en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed.

Konklusion

Ved det udførte arbejde og det opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at pensionskassens beregning af omkostningslementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskema og pensionskassens øvrige registreringer.

Frederiksberg, den 4. maj 2017
Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR. nr. 30 70 02 28

Per Gunslev
statsaut. revisor

Ole Karstensen
statsaut. revisor

DANSKE CIVIL- OG AKADEMIINGENIØRERS PENSIONS KASSE